

INTRODUCCIÓ A LA LINGÜÍSTICA
Especialitat de Llengües Estrangeres (4 crèdits)
Departament de Filologia Catalana

OBJECTIUS

Fer conèixer algunes de les principals idees de la lingüística sincrònica del segle XX i una selecció d'autors que destaquen per les seves aportacions en les diferents teories i perspectives d'estudi del llenguatge. Això, ultra el seu interès intrínsec, pot ser el punt de partida per comprendre críticament els fonaments de les gramàtiques descriptives i les bases teòriques dels mètodes d'ensenyament de les llengües.

CONTINGUTS

1A PART: Característiques generals del llenguatge com a sistema de comunicació.

2A PART: Autors i obres significatius.

1. F. Saussure. La diacronia i la sincronia. El sistema i el signe.
2. E. Sapir i J.B. Whorf. La llengua i la cultura.
3. Escola de Praga. La lingüística funcional. La fonologia.
4. R. Jakobson. Les funcions del llenguatge. La funció poètica.
5. O. Jespersen. Les categories gramaticals.
6. E. Benveniste. L'enunciació.
7. J.L. Austin. Els actes de parla. La pragmàtica.
8. N. Chomsky. Els universals. La gramàtica generativa i transformacional.
9. M.A.K. Halliday. El registre. La cohesió del text.
10. T. A. van Dijk. L'estructura del text: els gèneres i la ideologia.

LECTURES

Es tracta de llegir, posteriorment a la presentació del context i de l'autor, un fragment de les obres indicades per poder-lo comentar després a l'aula. Preferentment s'hauran de llegir en la llengua original.

1. SAUSSURE, Ferdinand de 1916. *Cours de linguistique générale*. Edició crítica de Tullio de Mauro. París, Payot, 1979 [trad. cat.: *Curs de lingüística general*. Barcelona, Edicions 62/Diputació de Barcelona, 1990; trad. esp. de l'edició crítica de Tullio de Mauro: Madrid, Alianza Editorial, 1983].
2. SAPIR, Edward 1921. *Language. An Introduction to the Study of Speech* [trad. cat.: *El llenguatge*, Barcelona, Empúries, 1985].
3. Thèses de 1929. *Travaux du Cercle Linguistique de Prague I (1929-1934)*. Nendeln, Kraus reprints [trad. esp. dins Trnka et al., *El Círculo de Praga*, Barcelona, Anagrama, 1972].
4. JAKOBSON, Roman 1960. «Linguistics and poetics» [trad. cat. dins *Lingüística i poètica i altres assaigs*, Barcelona, Edicions 62/ Diputació de Barcelona, 1989].
5. JESPERSEN, Otto 1924. *The Philosophy of Grammar* [trad. esp.: *La Filosofía de la Gramática*. Barcelona, Anagrama, 1975].
6. BENVENISTE, Émile 1966. *Problèmes de linguistique générale*. París, Gallimard. [trad. esp. *Problemas de lingüística general I*, Siglo XXI, 1971].
7. AUSTIN, J.L. 1962. *How to do things with words*. Oxford University Press. [trad. esp.: *Cómo hacer cosas con palabras*, Barcelona, Paidós, 1982].
8. CHOMSKY, Noam 1989. *El lenguaje y los problemas del conocimiento. Conferencias de Managua I*, Madrid, Visor.
9. HALLIDAY, M.A.K.; HASAN, R. 1985. *Language, context, and text: aspects of language in a social-semiotic perspective*. Oxford University Press.
10. VAN DIJK, Teun Adrianus 1991. *Racism and the press*. Londres, Routledge [trad. esp.: *Racismo i anàlisis crítico de los medios*. Barcelona, Paidós, 1997].

AVALUACIÓ

L'alumne haurà de fer dos exàmens sobre el contingut del programa, un a mig curs —sobre aspectes generals del llenguatge— i un altre al final —el comentari d'un text dels que s'hagin tractat a l'aula. L'assistència regular és imprescindible per accedir a la nota final.

BIBLIOGRAFIA GENERAL (Amb un * les obres més assequibles)

- AKMAJIAN, A.; DEMERS, R.A.; HARNISH, R.M. 1979. *Linguistics: An Introduction to Language and Communication* [trad. esp. *Lingüística: una introducción al lenguaje y a la comunicación*, Madrid, Alianza, 1984].
- *CASTELLÀ, Josep M. 1992. *De la frase al text: Teories de l'ús lingüístic*. Barcelona, Empúries.
- *CERDÀ, Ramon (coord.) 1986. *Diccionario de lingüística*. Barcelona, Anaya [conté noms propis].
- CRYSTAL, David 1985 (2a ed.). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Londres/ Nova York, Basil Blackwell.
- * — 1987. *The Cambridge Encyclopedia of Language*. Cambridge University Press [trad. esp.: *Enciclopedia del lenguaje de la Universidad de Cambridge*. Madrid, Taurus, 1994].
- DUBOIS, Jean et al. 1973. *Dictionnaire de Linguistique*. París, Larousse [trad. esp.: *Diccionario de lingüística*. Madrid, Alianza, 1979].
- MALMBERG, Bertil 1983. *Analyse du langage au XXe. siècle. Théories et méthodes*. París, PUF [trad. esp.: *Análisis del lenguaje en el siglo XX. Teorías y métodos*. Madrid, Gredos, 1986].
- MEY, Jacob L. 1993. *Pragmatics: An Introduction*. Oxford, Blackwell.
- SAMPSON, Geoffrey 1980. *Schools of Linguistics*. Londres, Hutchinson.
- SERRANO, Sebastià 1993. *Comunicació, societat i llenguatge. El desenvolupament de la lingüística*. Barcelona, Empúries.
- SIMONE, Raffaele 1992. *Fondamenti di linguistica*. Roma, Laterza [trad. esp.: *Fundamentos de lingüística*. Barcelona, Ariel, 1993].
- TERMCAT 1992. *Diccionari de lingüística*. Barcelona, Fundació Barcelona.
- *TUSON, Jesús 1994. *Introducció a la lingüística*. Barcelona, Columna.
- *TUSON, Jesús 1998. *Introducció al llenguatge*. Barcelona, Proa.
- *YULE, George 1998 (2a ed.). *Language*. Cambridge University Press [trad. esp.: *El lenguaje*. Cambridge University Press, 1998].